

Kopsolī

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2005. gada jūnijs Nr. 15 (888)

www.lns.lv

Iznāk no 1954. gada

Cena 30 santimi

ES Phare programmas finansēts projekts
„Runājošās rokas”
līgums Nr. 2002/000-590-01-02/Mic39/11

SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJAS FONDS

Svētku prieks — darbdienu balva

Un tā 18. — 21. maijā Rīgas Latviešu biedrības nama greznās zāles vēra durvis daudziem jo daudziem nedzirdīgiem cilvēkiem, kuri no visas Latvijas ieradās uz Latvijas brīvvalstī dzimušo jauno tradicionālo pasākumu — šoreiz jau trešo LNS forumu, lielāko pasākumu ES finansētā projekta ietvaros.

Bagāta programma

Pasākuma organizatori bija parūpējušies par plašu un bagātīgu programmu visām četrām foruma dienām. Pasākumi ietvēra gan nopietnas izglītojošas aktivitātes, gan diskusiju un atpūtas iespējas, gan arī komu-

nikāciju ar pašmāju un ārzemju speciālistiem dažādos nedzirdīgo dzīvei svarīgos virzienos: izglītībā, nodarbinātībā, sociālajā rehabilitācijā, pieredzes apmaiņā utt.

Bija padomāts par visu — sākot no tulkiem ar vairākkārtēju tulkošanu (angļu — krievu — latviešu — nacionālās zīmju valodas — starptautiskā zīmju valoda), ietverot ne tikai stāstījumus, bet arī vizuālos uzskates materiālus uz lielā ekrāna, un no arhīva aizmirstības pušķiem izraktus kinokadrus, kur tagadējie LNS sabiedriskā darba veicēji ir vēl mazi skolēni un mācās izrunāt vārdus utt.

Tikai cildinošas atsauk-

smes darba grupa saņēma arī par foruma dalībniekiem un viesiem noorganizētām naksmiņņu vietām, kultūras pasākumiem, izklaidēm. Bet nu par visu pēc kārtas!

Pirmā diena — radošie svētki

Tas ir tik svarīgi — sākt mūsu foruma pasākumu kompleksu tieši ar nedzirdīgo kultūras dzīves vairākiem nozīmīgiem notikumiem, atzīmēja LNS prezidents Arnolds Pavlins, atklājot nedzirdīgo mākslinieku kopas «Cerība» darbu izstādi, veltītu LNS 85 gadu jubilejai. Kultūra, viņš teica, ir tas, kas vieno visu nedzirdīgo kopienas pamats, uz kura būvēt visas citas nozīmīgas lietas.

Mākslinieki G.Bremmers, R. un S.Kesenfeldi, R. un G.Priedes, O.Baikova, L.Pau-

Turpinājums 2.lpp.

Šajā numurā

> 1. — 2. lpp. Par LNS forumu Rīgas Latviešu biedrības namā. Šis saturiski bagātās dienas ilgi paliks atmiņā visiem, kas tur bija, piedalījās, skatījās, līdz domāja, priecājās!

Kopā ar visiem bija arī mūsu augstais viesis — PNF prezidents **Markus Jokins**.

> 3.lpp. **Īsziņas. Sleja «LNS — 85».**

> 4. lpp. **Kā klājas mūsu skolu jaunatnei** — raksti no Rīgas un Valmieras.

> 5. — 6. lpp. Speciālajā pielikumā — par to, kāda situācija Zviedrijas darba tirgū. Un arī pašmāju ziņas.

> 7. — 8. lpp. **Ielūkojamies Īrijas nedzirdīgo jauniešu dzīvē!** Starp citu, jau jūnijā viņi ierodas Rīgā.

> 9.lpp. **Par labiem darbiem un cilvēkiem, kas atbalsta nedzirdīgo sportu.** LNSF un RSK ziedojumu pārskati.

> 10.lpp. **Mīļi sveicieni. Īpašie sveicieni. Interesanti fakti. Sporta ziņas. Līdzjūtības.**

Nākamais numurs
30. jūnijā

No kreisās: pirmajā rindā — R.Priede, O.Baikova un L.Pauniņa, otrajā rindā — U.Ozols, G.Priede, S.Kesenfelde, LNS prezidents A.Pavlins, R.Kesenfelds un G.Bremmers. V.Kraukļa foto

Svētku prieks...

Sākums 1.lpp.

niņa, U.Ozols, J.Austrums prezentēja savus darbus plašā klāstā un daudzveidībā, aizpildot prāvo zāli ar gleznām gar visām sienām, ar smalkiem koka un keramikas izstrādājumiem.

No klasikas līdz modernismam un kičam — apbrīnojamā izteiksmībā pārsteidza daudzi darbi: ziedi, klusās dabas, ainavas, vīzijas, fantāzijas krāsās un materiālā. Žēl bija apziņāties, ka šis skaistums vienkopus te pavīd tikai uz brīdi un to neredzēs daudzi, kas šajās dienās neiegriezīsies izstāžu zālē. No rajoniešiem izskanēja doma, ka vajag rīkot mākslas darbu ceļojošo izstādi.

Bez tam — vēl viens pārsteigums: pirmoreiz varēja vērot nedzirdīgā 19.gs. 20. — 30. gadu tēlnieka Viļa Treija darbu klāstu — Valda Kraukļa fotogrāfijās iemūžinātos pieminekļus dažādās Latvijas pilsetās, kā arī viņa skulptūras no Valsts Mākslas muzeja krājumiem.

Grāmatas svētki

Tā nāca lēni un grūti, vismaz pāris gadus. Vispirms izauklēta «krusttēva» Arnolda Pavlina domās. Tad vērsta realitātē finansu meklējumos, projektu lappusēs. Pēc tam autora apzināšanās — kurš spētu šādu darbu paveikt? Un tad sākas darbs: materiālu vākšana, faktu atlase, notikumu, pasākumu precizēšana, visbeidzot — tekstu radišanas process. Tad iespēšana tipogrāfijā un tieši uz atvēršanu atvesti grāmatu saiņi, vēl smaržojoši «pēc krāsas»...

Un, lūk, grāmatas «Nedzirdīgo kultūras 1920 — 2005» autors Ivars Kalniņš, jauns puisis, nedzirdīgo sabiedrības pārstāvis, šo darbu paveica un, saņemot apsveikumus, teica paldies visiem, kas iedvesmoja, drošināja, gādāja, palīdzēja: LNS vēstures zinātniekiem: A.Pavlinam, A.Smonam, R.Rizikai, «KS» ļaudīm, projektu menedžerei A.Valdmanei u.c.

Svinīgā notikumā klāt bija arī vairāki grāmatas varoņi: dzejnieks Z.Ungurs lasīja savus aforismus; kā jau minēts, mākslinieki prezentēja savus darbus, bet I.Liniņa izjusti izpildīja zīmju valodā Rietekļa dzeju.

Pirmās dienas apmeklētāji vēl ilgi uzkavējās Baltajā zālē domās un sarunās kopā ar šeit esošo skaistumu.

Otrā diena — svinīgā atklāšana

Šis notikums risinājās Lielajā zālē. Svinīgā foruma atklāšanā piedalījās augsti viesi. Mūsu savienību ar savu ierašanos pagodināja Pasaules nedzirdīgo federācijas prezidents M.Jokinens, Eiropas Nedzir-

No kreisās: Viesi no Lietuvas, labklājības ministre D.Staķe, RD Labklājības departamenta direktors V.Nagobads.

dīgo organizācijas eksprezidents K.Sondergārds, Baltijas republiku nedzirdīgo organizāciju vadītāji P.Gasjūnas (Lietuva), V.Parnla (Igaunija), Nīderlandes vēstniecības, LR Saeimas, valdības, Rīgas Domes u.c. institūciju pārstāvji.

Atmiņā palikuši sirsnīgie vārdi, kurus LNS veltīja Sabiedrības integrācijas fonda vadītājs S.Bukingolts: *Mums jāveido tāda attieksme pret katru, pret jebkuru cilvēku Latvijā, lai viņš sajustu, cik svarīgi viņš ir savai valstij. Nedzirdīgo savienība pratusi sevi apliecināt ar šādu attieksmi pret nedzirdīgiem cilvēkiem.* Bet RD Labklājības departamenta direktors V.Nagobads atzīmēja nedzirdīgo sabiedrības pieticību savās prasībās un lielo nesavtīgo darbu, ko pratusi paveikt LNS.

Uz baltā ekrāna pilnīgā klusumā slidēja LNS vēstures kadri: darbi, notikumi, ļaužu sejas... Arī to, kuru vairs nav starp dzīvajiem. Savilņojošus brīžus zāle pārdzīvoja adventistu kora LR himnas un dziesmu izpildījuma laikā, kā arī tad, kad zālē iespuŗdza bērni ar krāsainiem baloniem rokās.

Atzinību LNS veikumam un ražena darba vēlējumus foruma norisei izteica labklājības ministre Dagnija Staķe, LR Saeimas deputāte J.Stalidzāne, PNF un Eiropas NS prezidenti un daudzi citi.

Preses konferencē

Augstie viesi pēc tam devās uz Balto zāli, gatavi atbildēt uz žurnālistu jautājumiem. Preses pārstāvji vēlējās uzzināt klātesošo prezidentu vērtējumu LNS darbībai un perspektīvām pasaules un Eiropas kontekstā; dzirdēt Labklājības ministrijas un Sabiedrības integrācijas fonda viedokli par LNS projekta «Runājošās rokas» norises gaitu, gaidāmiem rezultātiem utt.

Un tālāk — zināšanu krāšana

Tūlīt pēc pusdienām sākās nopietnas nodarbības paralēli divās — Baltā un Ligo zālēs. Interesentiem nācās izvēlēties, kurp doties un ko uzzināt: par pensiju nodrošinājumu vai izglītības iespējām, informāciju tehnoloģijām vai savām cilvēktiesībām, sociālo jautājumu risināšanu dažādās valstīs vai reliģijas nozīmi nedzirdīgo dzīvē utt. (*Iespēju robežās «KS» turpmāk publicēs ekspertu materiālu pārskatus.*)

Daudziem foruma apmeklētājiem bija grūti izdarīt izvēli — gribējās uzzināt par visu. Tāpēc izskanēja ierosinājums turpmāk nerīkot vienlaicīgi vairākas lekcijas.

«Šāda izdevība jau nav bieži, ka var apmeklēt nedzirdīgo profesoru un ievērojamu organizāciju vadītāju lekcijas,» teica Anita S., «tāpēc tās jāizmanto maksimāli. Esmu te no rīta līdz vakaram...»

Visdzīvāko interesi izraisīja PNF prezidenta M.Jokinena uzstāšanās par nedzirdīgo sabiedrības attīstību nākotnē — kā modernās tehnoloģijas, cilvēka prāta sasniegumi ietekmēs nedzirdīgo dzīvi. Iespējams, nedzirdība pazudīs, vien ievietojot kādā smadzeņu krokā mazu «čipsīti»? Tas tā, pa puspaļokam...

Par vērtīgu, atziņām bagātu klausītāji atzina arī norvēģu nedzirdīgā profesora uzstāšanās tēmu «Nedzirdība manā dzīvē...». Klausītājiem patika arī mūsu pašu ekspertes Ineses Immures dzīvā manierē vadītā nodarbība par divvalodību nedzirdīgo bērnu apmācībās u.c. Tiesa, dažu runātāju tēmas bija arī grūtāk saprotamas.

Un tā spraiģā darbā ātri aizritēja šīs dienas. Ārzemju viesi brīvajā laikā un vakaros tika priecināti ar dažādām kultūras aktivitātēm, arī pašmāju ļaudis pulcināja kultūras centrs «Rītausma» (*skat. rakstu 3.lpp.*).

Tad klāt bija svētki

LNS ļaudis svinēja savas organizācijas

Valmieriešu nemirstīgais «Tobago» atkal uz skatuves

85 gadu jubileju. Ar plašu, krāšņu koncertu Lielajā zālē un noslēguma vakaru visgrecnākajā Latviešu biedrības nama telpā — Zelta zālē. Bija skaisti klāti galdi, sveču gaismā, silti vēlējumi, dāvanas visiem vakara apmeklētājiem. Savukārt no viņiem savai LNS — arī ziedi, veltes un sirsnīgi vārdi no sirds.

Tie bija svētki, kas godam nopelnīti sūrā darbā, ciņā par izdzīvošanu, ne tikai pastāvot, bet augšupejot no gada gadā. Šo mūsu dzīvotspēju, mākslu noturēties godam, var teikt, pasaules līmenī, sumināja klātesošie ārzemju viesi. Viņi bija sajūsmā par teicamo organizatorisko darbu, raito foruma norisi un bagāto saturu visām Latvijā pavadītām dienām. It īpaši par plašo, krāsaino koncertuzvedumu, mūsu ļaužu disciplinētību, dzīvo interesi un atsaucību. Neapšaubāmi, ka šis starptautiskais forums atstās dziļu iespaidu uz LNS tālāko gaitu pasaulē. Par mums zinās, par mums atcerēsies un te vēlēsies atgriezties...

Mīlestības un cieņas ablicējājumam forumā bija pārpārēm...

Ilze Kopmane teksts un V.Kraukļa foto.

Pateicība

Pateicamies visiem, kuri piedalījās LNS foruma organizēšanas un norises darbos — pašdarbniekiem, lektoriem, Rīgas Latviešu biedrības nama un LNS darbiniekiem.

Kopīgi padarītais darbs sniedzis gandarījumu mums pašiem un, mēs ceram, prieku visiem foruma apmeklētājiem.

LNS prezidents
Arnolds Pavlins,
LNS viceprezidente
Maruta Piterniece

Isziņas

Projekts «Runājošās rokas»

LNS forums bija viens no projekta «Runājošās rokas» centrālajiem pasākumiem, taču nebūt ne tā noslēgums. Vēl jāpaveic nozīmīgi kopsavilkuma pasākumi. To vidū: darbs tematiskās darba grupās, kuras izveidotas foruma laikā; kā arī LNS kongress.

Tematiskās darba grupas izstrādās un iesniegs kongresam priekšlikumus LNS perspektīvās darbības ievirzei turpmākajos gados šādos virzienos: LNS organizatoriskā nostiprināšana, Sociālā rehabilitācija, Integrācija, Komunikāciju tehnoloģijas, ES fondu piesaiste, Likumdošanas iniciatīvas, Nodarbinātība.

Darba grupās iesaistīti brīvprātīgie no visiem Latvijas reģioniem. Kongress notiks 23. jūlijā Rēzeknē.

Vasaru aicina ar dzīvesprieku

L.Golubeva

11. maijā Liepājā Latviešu biedrības nama lielajā zālē notika cilvēku ar īpašām vajadzībām koncerts «Nāc nākdama, vasariņa!»

Mirkli pirms tā foajē bija jūtams gan satraukums, gan dzīvesprieks. Starp pārējiem arī nedzirdīgie dejotāji, deju soļus atkārtodami. Nedzirdīgo kluba vadītāja Gundega Paņko ik pa brīdi uzmundrināja savējos, lai uzstāšanās brīdī domas būtu gaišas un solis raits. Viņa ļoti vēlētos, lai grupā būtu vairāk jauno cilvēku, tad programmu varētu veidot vēl interesantāku.

Dzirdīgie cilvēki brīnījās, kā gan nedzirdīgie spēj tik saskanīgi dejojot, nedzirdot mūziku, un slavēja, ka viņi ir lieli malači. Sociālais dienests bija sagādājis dejotājiem

skaistus tērpus. G.Paņko atzīmēja, ka katrs koncerts sagādā lielu gandarījumu un prieku. Lai arī deju kopas dalībnieki nedzird ar ausīm, viņi skaņas izjūt ar visu ķermeni — kā vibrācijas un deju tā, ka nezinātājs no malas pat nenojauš par viņu problēmām ar dzirdi.

Mēs esam lepnī, ka vietējā Liepājas avīzē pirmā lappusē parādījās liels, krāsains mūsu dejotāju foto. Man sirdī prieks par to, teic Gundega.

Lai turpmāk deju kopai vēl raitāki soļi uz daudzām skatuvēm.

Vakarēšana «Mums šodien... 85 gadi»

Ivars Kalniņš

Piektdien, 20. maijā, pēc foruma Rīgas Latviešu biedrības namā kultūras centrs «Rītausma» rīkoja atmiņu vakaru nedzirdīgiem laikabiedriem: LNS Goda biedriem, kādreizējiem aktīvistiem un arī tiem, kas pašlaik darbojas nedzirdīgo kultūras dzīvē.

Visus sanākušos uzrunāja LNS prezidents A. Pavlins ar vārdiem: *mēs esam izgājuši cauri dažādiem laikiem, tomēr vienmēr bijām kopā, augām, darbojāmies, cīnījāmies un ik pa laikam nācām kopā...* Uz klusuma brīdi visi cēlās kājās, pieminot cilvēkus, kuru vairs nav starp dzīvajiem, godinot viņu ieguldījumu nedzirdīgo organizācijā.

Šajā vakarā daudzi klātesošie skaudri atskārta, ka gadi tik tiešām ātri aizskrejuši. Uz ekrāna varēja vērot īsus vēsturiskus kinokadrus, kas atainoja nedzirdīgo darba un atpūtas brīžus. No redzētā varēja spriest, kāda bija viņu jaunība, kas mainījies vairāku desmitu gadu laikā.

Par savu līdzdalību nedzirdīgo kultūras attīstībā vēstures gaitā ikvienam bija iespēja atcerēties, ielūkojoties tikko izdotajā I.Kalniņa sarakstītajā grāmatā «Nedzirdīgo kultūra 1920 — 2005».

Raugoties uz vecāko paaudzi varēja apjaut: cilvēki ir gandarīti, ka LNS atcerējās par viņiem. LNS viceprezidente Maruta Piterniece bija sarūpējusi šī vakara mielastu. Bija vērojams, ka vecākie nedzirdīgie ļaudis KC «Rītausma» joprojām jūtas labi, kā savās mājās. ♦

Šoreiz liepājnieki dejo foruma noslēguma koncertā Rīgas Latviešu biedrības namā. V.Kraukļa foto

Skolu dzīve

Mēs ejam pasaulē

Ir aizvīļojis šis mācību gads. Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas bijis zināšanām un dažādiem notikumiem pildīts.

Palīdz atrast vietu dzīvē...

Aktīvi visā bijuši mūsu skolas divpadsmitie a, b un c klašu jaunieši, kuri iegūtās zināšanas nu jau it varēs izmantot savā tālākajā dzīves kāpienā. Arī citu klašu skolēni ir daudz uzzinājuši, tikušies ar interesantiem cilvēkiem, kuri skolā nākuši, lai dalītos ar skolēniem un palīdzētu viņiem izprast aiz skolas sienām notiekošo. Ar mērķi – palīdzēt audzēkņiem atrast savu vietu dzīvē, veidot attiecības ar citiem cilvēkiem, būt atbildīgiem par savu rīcību. Taču, lai šis savstarpēji bagātināšanās satikšanās būtu, par to rūpi tur skolas metodiskā komisija un administrācija. Ir brīnišķīgi, ka vecāko klašu pēcpusdienas skolotāju metodiskā komisija kā ceļamaizi absolventiem šajā mācību gadā līdzī devusi daudz dažādu jauku atmiņu ziedu.

Dažādi interesanti pasākumi

Floristikas mākslas pasaulē Miķeļdienā audzēkņus un pedagogus ievada un aicināja darboties floristi Inga un Druvis Ciriši. Dzejas dienās mūsu skolā ciemā nāca Aleksandra Čaka muzeja vadītāja Andra Konste. J.Raiņa 8. vakarskolas audzēkņi zīmju valodā runāja dzeju. Maizei velītājos svētkos visi atzina šī garduma vērtību, bet Lāčplēša dienā pēc izzinošas pēcpusdienas skolā skolēni kopā ar pārējiem ļaudīm Daugavmalā iededza svēcītes, tautas vēsturi pieminot.

Par to, cik traģiski dzīvi var izmainīt

alkohols un cigaretes, ar skolēniem runāja pārstāve no policijas Zeltīte Loze un pasaku mājas, «Undīne» pārstāve Liene Krūmiņa. Viņas skolēniem stāstīja par vietām un lietām bez alkohola un narkotikām. Ziemassvētki nāca ar pašu veidotu grāmatīņu pārdomām. Un tad bija klāt mācību gada otrā puse ar skolas 165. dzimšanas dienu, kurā svētku tortei svēcītes palīdzēja nopūst bijusī skolotāja Vladislava Klēgere, LNS vadītājs A.Pavlins, rakstniece Nora Ikstena, Dānijas Kultūras institūta vēstnieks M.Langes kungs un citi.

Kā izvēlēties profesiju, kā atrast darbu...

Lai skolēniem būtu drošāka nākamās profesijas izvēle, ar viņiem pārdomās dalījās Valsts aģentūras Karjeras izvēles centra pārstāve. Cik vērtīga un brīnišķīga ir katra cilvēka dzīvība, par to jauniešus uz pārdomām un diskusijām aicināja kustības «Par dzīvību» aktīviste psiholoģe Diāna Staņko. Genocīda upuru piemiņai ar ciemakuli dokumentālo filmu «Sveiciens no Sibīrijas» skolā 23. martā ar skolēniem runāja kinorežisore Dzintra Geka. Skolēniem bija iespēja arī pārkāpt mūsu valsts senākās augstskolas — Latvijas Universitātes sliekšni, ciemojoties augstskolas vēstures muzejā, un arī apskatīt Rīgu no universitātes jumta.

Kā atrast darbu un vai var uzticēties dažādām firmām, kas piedāvā darbu ārzmēs, un kas ir cilvēku tirdzniecība, skolēniem bija iespējams uzzināt no starptautiskās migrācijas organizācijas pārstāves stāstījuma. Savukārt 8. līdz 12. klašu metodiskās komisijas pārstāvji devās ciemos uz Bauskas rajona Bruknas muižu, kurā darbojas Kalna svētību kopiena, lai

iepazītos ar garīgās dzīves aspektiem un to, kā iespējams palīdzēt atkarībās nonākušiem jauniešiem.

Liels paldies pedagogiem

Metodiskās komisijas vadītāja Inguna Poga teic lielu paldies komisijas pedagogiem Zigrīdai Zagurilo, Mārai Dambergai, Elvirai Jaščenokai, Oksanai Klints, Jutai Ozolai, Voldemāram Veženkovam, Birutai Lecinskai, Līgai Bērziņai, Velgai Lielnorai, Sandrai Jarānei, Olgai Volonteī, Aijai Zeltiņai, Ilzei Federei, Lilitai Mirķei, Guntai Beitnerei, Dzintrai Storei, Ingūnai Kramai. Pateicība par sadarbību skolas bibliotekārei Gaidai Sinātei. Sirsnīgs paldies par sadarbību Brigītai Porietei, direktora vietniecei audzināšanas darbā, direktora vietniekam Dzintaram Stepānam — skolas direktorei Vijai Kaniņai.

Darbs skolā ir veltīts skolēniem, jo pedagogs ir viņu blakusgājējs, audzinātājs un atbalsts. Esiet laimīgi, mūsu absolventi! Lai jums šis skolotāju dotais ceļamaizes kukulis ir vajadzīgs un spēcinošs lielajā dzīves ceļā!

Ar padomu un palīdzību metodiskās komisijas darbā piedalījies arī skolas sociālā pedagoge Māra Sadovska.

Attēlā: Latgales priekšpilsētas skolēnu pašdarināto tērpu modes skatē vienas no labākajām bija RNBI meitenes.

Valmieras skolā

Pārsla Bebre

Cinās mazie

Valmieras rajona sākumskolu sacensības vieglatlētiskā maija pirmajās dienās notika tieši mūsu skolā. Piedalījās sešas skolas. Brenguļu, Ramatas, Sēju, Vilpulkas, Zilākalna un mēs paši. Kopvērtējumā uzvarēja Valmieras skolas izlase.

Mūsu komandā startēja Maksims Mitkins, Kristaps Krastiņš, Elvis Kristapsons, Kristīne Jermoloviča, Inta Hartmane, Māra

Kursīte, Elmārs Lācis, Sandis Ķikurs, Mārtiņš Čepulis, Kristīne Magone, Elvita Driķe un Elvira Jonušauska. Visi malači!

Pavasara kross

Šoreiz turpat pie skolas Valmieras bērni skrēja pavasara krosu. Labākie skrējēji: 1. klasē Elvita Driķe un Mārtiņš Čepulis; 2. — 3. klasē Kristīne Magone un Maksims Mitkins; 4. — 5. klasē Amanda Hildebrante un Jānis Beitīks; 6. — 8. klasē Ira Jermoloviča un Artūrs Beitīks; 9. — 11. klasē Vita Kristoforova un Kaspars Gruntmanis. Distanču garums atkarībā no vecuma grupām bija 300 — 500 — 1600m.

Ginesa rekordi kartupeļu mešanā

Valmieras skolā notika sava Ginesa rekordu pēcpusdienu. Tos bērni izcīnīja skolotāju Lijas Ābeles un Larisas Zakrevskas vadībā. Sacensības piedalījās katrs klases bērns savā disciplīnā. Vērtēja labākos, no tā beigās izveidojās vērtējums par labāko klasi.

Bērni meta kartupeļus grozā, zīmēja ar aizvērtām (aizsietām) acīm cilvēciņu, vēra pogas diegā, driblēja basketbola bumbu, lēca ar lecamaukliņu utt. Bērniem šis pasākums ļoti patika. ♦

norden

Ziemeļu Ministru padomes
birojs Latvijā

Tavas tiesības un iespējas strādāt

Speciālais pielikums Nr. 4

Nodarbinātības valsts aģentūras filiāles

Skat. sākumu pielikumā Nr. 3

Lubānā

Kalpaka ielā 12, tālr. 4894867

Varakļānos

Rīgas ielā 13, tālr. 4866361

Ogrē

Brīvības ielā 33a, tālr. 5046340

Preiļos

Raiņa bulvāris 19, tālr. 5324315

Līvānos

Rīgas ielā 77, tālr. 5343723

Rēzeknē

18.novembra ielā 35, tālr. 4622664

Maltā

Skolas ielā 24, tālr. 4641007

Vijānos

Liepu ielā 1, tālr. 4662149

Rīgas rajonā

Daugavpils ielā 31, Rīga, tālr. 7229407

Olainē

Zemgales ielā 33, tālr. 7146044

Salaspilī

Skolas ielā 7, tālr. 7946666

Siguldā

Gāles ielā 27, tālr. 7973572

Saldū

Avotu ielā 12, tālr. 3881580

Talsos

Kr.Valdemāra ielā 2a, tālr.,3221583

Tukumā

Talsu ielā 4, tālr.3125227

Kandavā

Jelgavas ielā 4a, tālr. 3122002

Valkā

Raiņa ielā 16, tālr. 4723007

Smiltēnē

Pils ielā 6, tālr. 4772656

Valmierā

Meža ielā 7, tālr. 4224241

Rūjienā

Raiņa ielā 3,tālr. 4263500

Ventspilī

Andreja ielā 7, tālr. 3626559

Šajā pielikumā publicējam materiālu, kas saņemts no Zviedrijas Nedzirdīgo savienības — šī projekta partneriem. Tajā par situāciju zviedru nedzirdīgo nodarbinātībā, par grūtībām un problēmām, ar kurām saskaras Zviedrijas nedzirdīgie cilvēki, kuri vēlas strādāt.

Starp citu, LNS forumā par šo tēmu runāja arī vairāki pieaicinātie eksperti no ārzemēm. Forumā apmeklētāji varēja uzzināt par situāciju darba tirgū Vācijā, Lietuvā, Igaunijā. Materiāli patlaban tiek tulkoti latviešu valodā. Ar tiem iepazīstināsim arī «KS» lasītājus!

Ari Zviedrijā nedzirdīgajiem grūtības darba tirgū

Brigita Lefstadiusa

Lenarts Tjernstroms

Kā patiesībā darba tirgus funkcionē priekš nedzirdīgajiem?

Slikti, saka daudzi nedzirdīgie, kuri šodien cīnās, lai nodrošinātu stabilu stāvokli mūžam smagā darba tirgū (pat priekš dzirdīgajiem).

Agrāk daudzi nedzirdīgie strādāja tradicionāli par galdniekiem, kurpniekiem, šuvējām/drēbniekiem utt..

Vēlāk daudzi dabūja darbu rūpniecībā: Volvo, Saab un citās fabrikās, kur dzirdes trūkumam nav tik liela nozīme, — rūpniecībai galvenokārt vajag «rokas un kājas». Bet ar laiku arī šeit notika izmaiņas, jo arvien augstākas kļūst prasības pēc labas izglītības praktiski visās jomās.

Mūžam augošās prasības pēc izglītības un komunikatīvām spējām padara situāciju grūtāku it īpaši personām ar dzirdes traucējumiem, kam vispārējā konkurencē jācīnās ar apkārtējās sabiedrības ignoranci un uzņēmēju aizspriedumiem, un bieži arī ar pašu motivācijas un pašapziņas trūkumu.

Bezdarba līmenis Zviedrijā ir vispār ap 5, 1 %, bet starp nedzirdīgajiem 3 — 4 reizes augstāks. Grūti nosaukt precīzu skaitli, jo neviens droši nezina, cik nedzirdīgo iesaistās darba tirgū..

Informācija jāmeklē pašiem

Lai nedzirdīgajiem atvieglotu pieeju darba tirgum, Zviedrijā valsts algo darba konsultantus nedzirdīgajiem nodarbinātības iestādēs. Intervijās ar gados vecākiem nedzirdīgajiem bieži dzirdami sirsnīgi stās-

tījumi par to, cik daudz viņiem nozīmējusi darba konsultantu palīdzība katrā individuālā situācijā. Darba konsultanti daudz pūlas — sniedz atbalstu un mierinājumu, nokārto izglītošanu un kontaktus ar uzņēmējiem, pavada nedzirdīgos strādājošos, kad tas nepieciešams, uzņemas rūpes par visu, kas saistībā ar darbiekātošanu.

Šodien prasības kļūst augstākas un augstākas, skaidro Guna Vennerholma, nedzirdīgo darba konsultante Erebro.

Darba ņēmējam jābūt spējīgam veikt dažādus uzdevumus, jābūt arvien vairāk izglītotam. Tagad bieži pašam jāatrod informācija, ko agrāk sniedza konsultants.

Tāpēc cilvēkiem ir grūtāk dabūt darbu. To var attiecināt ne tikai uz nedzirdīgajiem, bet uz ikvienu, kuram vajadzīgs klusums un ne pārāk spraigs ritms, kā arī jātiek galā ar teorētiskiem uzdevumiem.

No vienas puses, Zviedrijā tiek beigts arvien vairāk un vairāk rūpniecisko aktivitāšu, kuras pašvaldībām nav ekonomiski izdevīgas. Tas arī padara situāciju grūtāku, ar kuru daudzi šodien saskaras.

No otras puses, ir pieaudzis nedzirdīgo skaits, kuri uzdrīkstas studēt augstākajās mācību iestādēs, kas krietni palielina viņu iespējas darba tirgū.

Erebro - lielākā nedzirdīgo pilsētiņa Zviedrijā

Lai gūtu priekšstatu par situāciju, zviedru nedzirdīgo avīze veica aptauju darba konsultantu vidū. No 11 konsultantiem atbildēja tikai divi. Un te secinājumi!

Valsts nedzirdīgo un vārdzirdīgo vidus-

Es strādāju

«Esmu zemniece...»

— tā smaidot saka Ārija Kopeika, kura dzīvo 30 km no Rēzeknes, Kārsvas pusē.

Vai saimniecība liela, vai jūtams kāds «Eiropas» iespaids, palīdzība? Izrādās, tik tālu vēl

saimniekotāji savā 14 ha lielajā zemē nav tik kuši. Var teikt, ka audzē visu tikai savām vajadzībām, vienīgi pienu nodod Preiļu pienotavai.

Ārija stāsta, ka bērnībā pirmos 7 dzīves gadus nemaz nav runājusi, bet pēc tam Valmieras skolā iemācījusies. Beigusi arī Raiņa vakarskolu. Lai dzīve būtu interesantāka, saimniekojusi domubiedrus Rēzeknes nedzirdīgo klubā, iesaistījusies dažādos pasākumos un nu jau regulāri dodas uz tiem.

Ārijai ikdienā lielu vietu aizņem rūpes par saviem diviem bērniem — 3 gadus veco dēlu un nedaudz vecāko meitiņu. Ārija saka, ka viņai nav problēmu doties un saprasties dzirdīgo sabiedrībā: ir jāiet, jāmeģina saprasties, un tas notiek, viņa apgalvo.

Nav viegli, bet ir darbs...

— tā saka tie pļaviņieši, kuri strādā tuvējo pilsētu uzņēmumos. Lūk, Sanita Kalmiņa (attēlā no kreisās) šogad iestājusies darbā Livānu stikla rūpnīcā.

Viņas amatam grūti izrunājams nosaukums un, lai to definētu, viņa paskatās savā rūpnīcas caurlaidē: ķirbēlniece. Tā ir viena maza darba daļiņa visā garajā procesā, lai taptu izslavētā un ārzemēs pieprasītā stikla produkcija: vāzes, trauki, glāzes, lampas utt.

Sanita kā jaunā māmiņa mājās sabijusi četrus gadus, un viņa ir priecīga, ka pieņemta darbā uz 3 mēnešiem. Ja labi strādās, pieņems pastāvīgā darbā. Ir grūti — karsts, nav gaisa, jo telpā valda uguns, kurā no stikla

Arī Zviedrijā nedzirdīgajiem...

Sākums 5.lpp.

skola atrodas Erebro, šeit ir arī universitāte, kas koncentrējas uz nedzirdīgajiem. Pēc studijām daudzi no viņiem pamet iepriekšējo dzīvesvietu un paliek «lielākajā nedzirdīgo pilsētīnā Zviedrijā».

Diemžēl šajā rajonā ir daudz ražošanas pārtraukumu, starp tiem arī firma *Ericson* pārtrauca savu darbību. Līdz ar to iesācējiem ir grūti atrast darbu — tas attiecas arī uz dzirdīgajiem.

Positīva lieta ir tā, ka daudzi nedzirdīgie studē universitātē un citās izglītības iestādēs. Tas nostiprinās viņu pozīcijas darba tirgū.

Jautājumi un atbildes

Cik nedzirdīgo cilvēku ir bezdarbnieki jūsu reģionā?

— Kopā šajā statusā pieteikušās 16 personas, kas ir bez darba.

Vai valsts subsīdijas algām nepieciešamas nedzirdīgajiem, lai dabūtu atbalstu darba tirgū?

— Principā jā. Darba devēji rēķinās ar šo naudu, tāpēc labprātāk pieņem darbā nedzirdīgos.

Cik procenti no nedzirdīgajiem bezdarbniekiem saņem šādu algu?

— Visi. Darba devēji saņem subsīdijas un nedzirdīgajiem maksā tādu pašu līguma algu kā citiem darbiniekiem. Daži uzskata, ka tā ir speciāla alga, ko viņi dabū no algu subsīdijas, bet tā nav. Tomēr labi, ka ir algas subsīdijas, ražošanas pārtraukšanas gadījumā tā noder kā lieliska aizsardzība cilvēkam atlaišanas gadījumā.

Cik nedzirdīgo strādā tajā nozarē, kādā viņiem ir izglītība?

— Tas atkarīgs no viņu veiksmīgas, pieprasītas profesijas izvēles un no tā, kur viņi apmetas pēc vidusskolas beigšanas.

Vai nedzirdīgo bezdarbs pieaug vai samazinās? Vai ir iespējams redzēt tendences?

— Nedzirdīgo situācija ir līdzīga galvenajām tendencēm darba tirgū.

Algas subsīdijas ir svarīgas

Algu subsīdijas no valsts budžeta dod iespēju nedzirdīgajiem ieiet darba tirgū un gūt pieredzi, kas noderēs, kad viņi meklēs jaunu darbu. Apmēram 500 nedzirdīgo saņem algas subsīdijas.

dzimst skaistās un noderīgās lietas. Bet jāiztur!

Sanita vēl cerīgi apliecina, ka priekšnieks un darbavietas arī labi. Viens no viņiem — Viktors Mauriņš (attēlā), var teikt, jau darba veterāns, strādā daudz ilgāk. Nu viņi ir vienā brigādē. Tomēr drošāk savējo vidū. ♦

Pēc Kristīnas Magnusones, Darba tirgus padomes resursu koordinatores nedzirdīgo jomā, sniegtām ziņām:

Zviedrijā kopējais iedzīvotāju skaits darba vecumā (16-64 gadi) ir 5,7 milj. cilvēki.

No šīm personām 1,3 milj. nav iesaistījušies darba tirgū. Šajā kategorijā ietilpst nestrādājošie studenti, slimas personas, māsaimnieki, pensionāri un cilvēki, kas dzīvo ārzemēs.

Tad paliek 4,4 milj. cilvēku darba tirgū - 77 %.

No tiem 4,1 milj. cilvēku strādā, 222 000 ir bezdarbnieki — 5,1 %.

Parasti pieņem, ka viens no tūkstoša Zviedrijas iedzīvotājiem ir nedzirdīgs — tāpat Zviedrijā, varētu būt apmēram 10 000 nedzirdīgie. No tiem 5 700 nedzirdīgo ir darba vecumā.

Apmēram 150 nedzirdīgo reģistrējušies kā bezdarbnieki.

Par zviedru darba tirgu: nedzirdīgajiem speciāli konsultanti

Zviedrijā Nodarbinātības dienests (ND) strādā tā, lai samazinātu bezdarbu. Ir nodarbināti 11 nedzirdīgo konsultanti. Viņi strādā tikai ar nedzirdīgajiem, kuri reģistrēti ND kā bezdarbnieki. Bezdarbnieki saņem padomu, atbalstu un ieteikumus un piedalās dažādos darba tirgus pasākumos — apmācības formā vai strādājot kādu darbu. Nedzirdīgie konsultanti informē arī darba devējus par nedzirdību un iespējām pasūtīt tulkus dažādām sapulcēm darbvietā. Viņi palīdz nedzirdīgiem cilvēkiem piemērot tehniskos palīgīdzekļus viņu darbvietai, piemēram, videotelefonus, tehnisko aprikojumu, kas sekmē nedzirdīgo/vājdzirdīgo komunikāciju darbvietā.

2004.gada decembrī valstī oficiāli reģistrēti 148 nedzirdīgie bezdarbnieki un 489 strādājošie nedzirdīgie, kuriem ir darba atbalsts algas subsīdiju veidā.

Zviedrijas Nedzirdīgo asociācija (ZNA) sadarbojas ar citām invalīdu organizācijām. Tā seko dažādiem valdības pētījumiem par invalīdu darba tirgu un izsaka savu viedokli, pieredzi vai dalās savās zināšanās. Darbojas nodarbinātību veicinoša grupa, kurā ir pārstāvji arī no Nodarbinātības dienesta, Zviedrijas Nedzirdīgo jauniešu asociācijas un nedzirdīgie konsultanti.

Nākamreiz jūsu uzmanībai

Par savu darba pieredzi stāsta Arta

Kur pieteikties darbam ārzemēs

Kā klājas lietuviešiem

Visvairāk pieprasītās profesijas Latvijā.

Pieredzes apmaiņā

Jaunieši Īrijā

Ivars Kalniņš

Nedzirdīgo jauniešu un viņu draugu organizācija «Efraims» šogad realizē kārtējo projektu, kas vērsts uz sadarbību ar kādu Eiropas nedzirdīgo jauniešu asociāciju. «Efraima» vadība izstrādāja apmaiņas programmas projektu ar Īriju, kuru apstiprināja Eiropas Savienības programma «Jaunatnei».

Bet īri izvēlējās Latviju kā jaunu valsti ES sastāvā, izrādot interesi par mūsu politisko iekārtu, ekonomikas virzību un nedzirdīgo sabiedrības lomu tajā.

Šī projekta «Nedzirdīgo zīmju valodas un kultūras veicināšana sabiedrībā» mērķis — veidot draudzīgus kontaktus starp latviešu un īru jauniešu organizācijām, apmainīties ar aktivitāšu pieredzi, apzināties piederību Eiropas Savienībai, iepazīties ar abu tautu nacionālo kultūru un tradīcijām. «Efraims» atlasīja 12 jauniešus no 4 skolām (Rīgas, Valmieras, Raiņa un Rīgas 51. skolas) un dažādām nodarbinātības un izglītības jomām. Tie bija T.Osetrova, I.Kalniņš, U.Ozols, E.Zariņa, V.Voitkevičs, L.Pauniņa, V.Krumins, V.Petrova, R.Reinholds, V.Meija, V.Jelžovs, V.Kristoforova. Minētie jaunieši 15. — 22. martā uzturējās Īrijā, bet jūnijā, Līgo svētku nedēļā, Latvijā viesosies īru jaunieši.

Īsi par Īriju

Īriju mēs pazīstam kā viesstrādnieku zemi, kurā tostarp ir arī 50 000 strādnieku no Latvijas. Šajā zemē dzīvo 3,7 miljonu iedzīvotāju. Viņu oficiālās valodas ir angļu un īru, bet īru valodu lieto 2% cilvēku, tādējādi tā atrodas uz iznīcības robežas. Īru ticība — katolisms ir spēcīga un izplatīta reliģija. Šī valsts veidojusies ar sarežģītu vēsturi, piedzīvojusi vairākus karus, pārsvarā ar Angliju. Ar Īriju robežojas Ziemeļīrija, kas atrodas Anglijas pakļautībā. Ilgu laiku ticības dēļ Īrija piedzīvojusi neskaitāmas sadursmes ar Ziemeļīrijas protestantiem. Joprojām abas zemes nav vienojušās par mierīgu līdzaspastāvēšanu.

Nedzirdīgie Īrijā

Īrijā dzīvo ap 5 000 nedzirdīgo cilvēku, kas zīmju valodu uzskata par dzimto valodu. Bet zīmju valodu spēj lietot apmēram 50 000 cilvēku. Tas tāpēc, ka šī valoda ir oficiāli atzīta un nemitīgi attīstās. Iespēja apgūt zīmju valodu ir 2 gadu studijās Trinity koledžā. Ir sagatavotas un izdotas zīmju valodas vārdnīcas, pieejama plaša informācija par šīs valodas izplatību, izstrādāti videomateriāli pašmācībai. Tomēr šajā

zemē izjūt zīmju valodas tulku trūkumu, viņu ir kādi desmit.

Tur darbojas divas nedzirdīgo organizācijas: Nacionālā nedzirdīgo asociācija un Īru nedzirdīgo biedrība. Katrai organizācijai ir savi atšķirīgi uzdevumi dažādās lietās. Nacionālo nedzirdīgo asociāciju vada dzirdīgs prezidents ar dzirdīgo un nedzirdīgo komandu. Bet Īru nedzirdīgo biedrībā savukārt ir tikai nedzirdīgie, un tā ir arī Pasaules nedzirdīgo federācijas un Eiropas Nedzirdīgo savienības locekle. Šajā zemē pastāv vairākas organizācijas un klubi, kuros darbojas tie, kuriem ir dzirdes traucējumi, piemēram, Dublīnas Nedzirdīgo asociācija, Īrijas Zīmju valodas asociācija, sporta organizācijas, nedzirdīgo sieviešu grupa, geju un lesbiešu grupa, Nacionālais nedzirdīgo jauniešu teātris, Mākslas un kultūras nedzirdīgo sabiedrība un vēl daudzi citi. Īru nedzirdīgo jauniešu asociācija atrodas Īru nedzirdīgo biedrības paspārnē. Eksistē arī biedrības Īrijas reģionos.

Lekcijas, lekcijas...

Koprojekta mērķis ir izzināt abu valstu vēsturi, nacionālo kultūru, nedzirdīgo dzīves norises. Tā bija ievirzītas arī lekcijas vīzīšu laikā. Īrijas valsts vēstures tēma bija saistoša. Valsts liktens pavērsieni bijuši nežēlīgi. Anglija, lai palielinātu savu impēriju, okupējusi Īriju. Lai nu kā, īri izlējuši daudz asiņu, lai viņu zeme pēc kariem allaž atgūtu suverenitāti. Stipras izplatītas ticības (katoļu) dēļ joprojām pastāv konflikti ar Ziemeļīriju. Nav brīnums, ka daudzi īri joprojām neieredz angļus un arī ziemeļīrus. Mums parādīja videoainas no vēstures, un uz baltā ekrāna vīdēja vien brutālas kaujas.

Nedzirdīgo kultūra

Lekciju par nedzirdīgo izglītību vadīja Īrijas Nedzirdīgo biedrības priekšsēdētājs J. B. Konama. Šajā valstī izglītības sistēmā valda bilingvisms: var vērot, ka īri savā starpā sazinās zīmju valodā un runājot. Nedzirdīgajiem bērniem ir iespēja mācīties dzirdīgo plūsmas skolās — šādu bērnu skaits ir tikpat liels cik nedzirdīgo skolās. Problēmas pastāv no abām skolām nākušajiem nedzirdīgajiem.

Izglītības līmenis nedzirdīgo skolās nedaudz atpaliek no tām dzirdīgo skolām, kurās mācās nedzirdīgie. Tam cēlonis —

«Efraima» prezidents Ivars Kalniņš iepazīstas ar puīšu skolu Īrijā, 2005. IV

mācību programmas ierobežojumi nedzirdīgajiem. Visiem nedzirdīgajiem skolēniem obligāti jāpiedalās centralizētajos skolas eksāmenos. Eksāmenu saturs un forma tāds pats kā dzirdīgajiem, bet vienīgais atvieglojums — dots papildlaiks eksāmena laikā. Vai tādu piemēru ir iespējams pārņemt arī mūsu skolās?

Savukārt nedzirdīgie bērni, kas mācījušies dzirdīgo skolās, nespēj iekļauties nedzirdīgo sabiedrībā. Asociācija šādas problēmas nevarot atrisināt, jo bērnu vai vecāku lēmumu iespaidot nav iespējams. Īrijas Nedzirdīgo asociācija sadarbojas ar medicīnas iestādēm, kur pārbauda bērnu dzirdi. Tad informāciju nodod kādai organizācijai, kas to piegādā nedzirdīgo bērnu vecākiem. Lektors atzina, ka Īrijā implantāciju skaits ir milzīgs. Asociācija bērnu vecākus tikai informē par nedzirdīgo skolām un koheāro implantu ietekmi, bet necenšas mainīt vecāku lēmumu par to, kā rīkoties bērnu izglītošanā vai ārstēšanā.

Puīšu skola

Mēs, latvieši, bijām ekskursijā uz Svētā Jozefa Nedzirdīgo zēnu skolu. Īrijā stiprās katoļu ticības dēļ puīši un meitenes nemācās vienā skolā jau dažus simtus gadus ilgi. Puīšu skola ir ļoti liela ar futbola laukumu, muzeju, internātu, laukiem, stalliem, zirgiem, mājpūtņiem. Ir sava medicīnas iestāde, sporta zāle utt. Šajā skolā mācās ap 80 zēnu. Mācību grāmatas un skolu sabiedriskā dzīve cieši saistīta ar reliģijas rituāliem. Kādreiz skolotāji bija mācītāji. Skolēni valkā vienādas formas.

Nedzirdīgo meiteņu skola atrodas kilometra attālumā no puīšu skolas, bet abu skolu dzīve nav vienota. Interesants fakts, ka abās skolās eksistē atšķirīga zīmju valoda. Skolā ne vienmēr ielaiž viesu ekskursijas, tāpēc arī mums nebija iespējas apskatīt meiteņu skolu.

Uldis Ozols stāsta par šo skolu: «Mēs ar prieku satiekāties ar īru skolēniem un pārrunājam daudz ko.

Jaunieši Īrijā

Sākums 7. lpp.

Pārsvārā skolēni domāja, ka Latvijā runā tikai krievu valodā. No mums viņi daudz ko uzzināja par mūsu valsti. Šajā skolā mācās ne tikai īri, bet skolēni arī no citām valstīm, piemēram, no Indijas, Āfrikas u.c. Domu apmaiņa bija ar skolotājiem. Jautājām puisiem, vai viņi vēlas mācīties kopā ar meitenēm. Puiši ļoti pārlicinoši atbildēja, ka tiešām vēlas. Skolas ēka ir veca un veidota gotiskā stilā, teritorijas tuvumā ir pirmsskolas iestāde un skolas muzejs. Jāatzīst, ka muzejā ir bagāts vēsturisko materiālu klāsts.»

Skolā tiek vākti materiāli, lai sakārtotu muzeju un sagatavotos skolas 150 gadu jubilejai 2007. gadā.

Svētā Patrika diena

Svētā Patrika diena ir Īrijas nacionālie svētki, ko svin katru gadu. Šajā dienā galvaspilsētas galvenajās ielās notiek pompoza parāde karnevāla veidā — neparastos apģērbos darot neiedomājamas lietas. Visapkārt manāma nacionālā zaļā krāsa — Īrijas simbols ir āboliņa lapa, kas nesot veiksmi.

Pēc parādes 12 nedzirdīgie uz ielas melodeklamēja daudzu tūristu un vietējo iedzīvotāju ielenkumā. Vakarā vietējie iedzīvotāji un tūristi vēroja krāšņu un daudzkrāsainu salūtu.

Vakaros īri dodas uz krogiem. Mēs bijām kādā krogā, kurā parasti pulcējas nedzirdīgie. Tajā vakarā tur bija ļoti daudz nedzirdīgo cilvēku, arī no citām valstīm.

Citas lekcijas

Lekcijas bija dažādas: par nedzirdīgo jauniešu organizāciju nākotni un attīstību Eiropas mērogā, par aktualitātēm, kas saistītas ar viņu problēmām, par geju un

lesbiešu diskrimināciju, rasismu u.c. Rasisma tēma mūs ļoti aizrāva. Nedzirdīgie melnādainie klāstīja savus dzīvesstāstus ar izjusto negatīvo sabiedrības attieksmi pret viņiem. Pirms vairākiem gadiem bēgļu gaitās viņi nokļuvuši Īrijā no Āfrikas, meklējot labākus dzīves apstākļus, un saņēmuši visādus uzbrukumus no baltajiem. Viņi atzina, ka jūtas diskriminēti arī no balto nedzirdīgo puses, gan neizpaužot, ko tieši īri viņiem nodarījuši. Sabiedrības attieksme pašlaik kļuvusi vēl sliktāka, un viņiem jābūt stipriem, lai to izturētu. Viņiem vēl nav piešķirts Īrijas iedzīvotāju statuss, tas liedz iekļauties no-

var apmeklēt visi, izņemot angļus. Tur noskatījāties kinoainas no sacensībām, kā arī vērojām futbola vēstures ekspozīcijas.

Nedzirdīgo mītnes

Apmeklējām divas īru nedzirdīgo organizācijas mītnes. Nacionālā nedzirdīgo asociācija ir liela ēka. Tajā strādājošie rūpējas par palīgierīču iegādi nedzirdīgajiem, kopj un attīsta zīmju valodu, sniedz tulka pakalpojumus u.c. Bet Īrijas Nedzirdīgo biedrība risina izglītības problēmas, cīnās pret nedzirdīgo tiesību pārkā-

pumiem. Interesants fakts: šeit uzturoties, nedzirdīgo klātbūtnē obligāti jālieto zīmju valoda, pretējā gadījumā jums parāda izeju.

Noslēgumā

Nedēļu pavadot Īrijā, visi ļoti sadraudzējāmies. Kaut gan mums ir atšķirīga zīmju valoda, komunikācijas barjeru starptautiskā zīmju valoda, ko gan latvieši, gan īri ātri iemācījās. Par to liecināja gan abpusējās sarunas, gan kopējās teātra šova spēles, gan dzīvošana īru nedzirdīgo ģimenēs. Esam ļoti gandarīti par jautri un lietderīgi pavadīto laiku. Mums bija iespēja atrauties no ikdienas darbiem un mācībām Latvijā, peldēties jautrības un smieklu vilņos. Beigās sasniedzām krastu — bija jābrauc mājās. Atvadas no īriem bija sirsniņas, tāpēc mūsu sejās prieku nomainīja skumjas. Tagad ar lielu nepacietību gaidām savus jaunus draugus Latvijā.

Esmu ļoti apmierināts, ka mūsu grupas jaunieši bija disciplinēti un kārtīgi, ieinteresēti visos pasākumos. Pateicos Tatjanai Osetrovai (*attēlā — no kreisās pirmajā rindā*), kas sagatavoja šī projekta realizāciju. ◆

darbinātības tirgū. Melnādaino rases pārstāvji jau trešo gadu gaida to no imigrācijas iestādes.

Ekskursijas...

Bijām ekskursijā uz gigantisko alusdarītavu «Guinness», vairākas stundas apskatot vēsturiskas lietas. Beigās nobraudījām oriģinālo «Guinness» alu fabrikas tornī, kur pa skatlogu vērojām plašo Dublinu.

Kādudien tikām laukā pie dabas krūts, apskatījām Īrijas ievērojamāko kalnaino vietu — tūkstoš gadus vecas baznīcas drupas. Kalni pārsvārā iezīmējas ar ģeometriskām figūrām, tuklām aitām ar jēriem.

Citā dienā apmeklējām ceturto lielāko stadionu Eiropā. Interesants fakts: stadionu

Piemiņai

Sēru vēstis

Pēkšņi mūžībā aizgājis mūsu biedrs
ZIGURDS — MAIGONIS PUTRA,
1936.23.X —
2005.01.V

*Mēs klusi paliekam šajā krastā,
Vēji šalkos un mierinās mūs.
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņā būs.*

Paldies Tev, Zigurd, par visu, kas kopā paveikts, un tā bija daudz: tu gādāji par to, lai mūsu telpās vienmēr ir mājīgi, palīdzēji visās lietās, kur nepieciešamas tavas čaklās rokas un atsaucīgā sirds.

Tu biji kopā ar mums visos pasākumos līdz pēdējām dienām... Lai dzimtās zemes

smiltis Tev vieglas, lai tās ir tikpat siltas kā piemiņa mūsu sirdīs par Tevi.

Liepājas biedrība

*Ka tevis nav, mēs negribam ticēt,
Mums liekas, atkal skanēs tava balss...*

Skumjās noliecam galvas un izsakām dziļu līdzjūtību Dzidrai un Ivo, mīļo vīru un tēvu Zigurdu Putru, mūžībā pavadot.

Sesku ģimene

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SPORTA FEDERĀCIJA REG. 40008022970

Pārskats par ziedotājiem, to ziedotajām summām un ziedojumu izlietojumu 2004. gadā

I. Atlikumi pārskata gada sākumā uz 01.01.2004. — 0,00

II. Pārskata gadā saņemto ziedojumu un dāvinājumu kopsumma — 4717,60 LVL

1. Latvijas Republikā reģistrētās juridiskās personas — 4717,60

1.1. Electrolux Latvia LTD SIA	40003078817	440,00
1.2. Firma Būve SIA	49503003430	25,00
1.3. Ceļprojekts AS	40003026637	500,00
1.4. SIA Kone Lifti Latvija	40003226874	120,00
1.5. Olimps SIA	50003034941	100,00
1.6. Autonams SIA	40003365158	200,00
1.7. SIA Lukoil Serviss	40003342174	250,00
1.8. Laukcellnieks R	40003162978	100,00
1.9. SIA Vars	40003047747	250,00
1.10. Lukoil-Baltija R SIA	40003134777	200,00
1.11. Hansabanka Norēķinu konts	40003074764	1000,00
1.12. Re&Re, SIA	4000312106	1000,00
1.13. A/S "Kimmels Rīga"	40003013596	24,19
1.14. "Cido Pārlikas Grupa" SIA	40003176944	37,22
1.15. Gutta PAS	40003214447	54,12
1.16. SIA "Balva"	40008022970	118,59
1.17. SIA "Puse Plus"	40003351618	121,50
1.18. SIA "Nacionālais apgāds"	40008022970	126,00
1.19. SIA "Laeta"	44103005977	50,98

2. Ārvalstu juridiskās personas —

3. Fiziskās personas (rezidenti) —

4. Fiziskās personas (nerezidenti) —

5. Anonīmi (nezināmi) ziedotāji un dāvinātāji —

6. Citi ziedotāji —

III. Ziedojumu un dāvinājumu izlietojuma kopsumma — 4717,60

1. Neierobežotai lietošanai paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums

2. Ierobežotai lietošanai paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums

3. Noteiktam mērķim paredzēto ziedojumu izlietojums — 4717,60

3.1. Electrolux Latvia LTD SIA (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003078817 — 440,00 LVL

3.2. Firma Būve SIA (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 49503003430 — 25,00 LVL

3.3. Ceļprojekts AS (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003026637 — 500,00 LVL

3.4. SIA Kone Lifti Latvija (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003226874 — 70,00 LVL

3.5. Olimps SIA (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 50003034941 — 50,00 LVL

3.6. Autonams SIA (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003365158 — 100,00 LVL

3.7. SIA Lukoil Serviss (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003342174 — 250,00 LVL

3.8. Laukcellnieks R (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003162978 — 50,00 LVL

3.9. SIA Vars (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003047747 — 250,00 LVL

3.10. Lukoil-Baltija R SIA (20. Nedzirdīgo olimpiskās spēles, Austrālijā 03.—16.01.2005., 11 dalībnieki) 40003134777 — 200,00 LVL

3.11. Hansabanka Norēķinu konts (20. Nedzirdīgo olimpiskās spēles, Austrālijā 03.—16.01.2005., 11 dalībnieki) 40003074764 — 1000,00 LVL

3.12. Re&Re, SIA (20. Nedzirdīgo olimpiskās spēles, Austrālijā 03.—16.01.2005., 11 dalībnieki) 4000312106 — 1000,00 LVL

3.13. SIA Kone Lifti Latvija (20. Nedzirdīgo olimpiskās spēles, Austrālijā 03.—16.01.2005., 11 dalībnieki) 40003226874 — 50,00 LVL

3.14. Olimps SIA (20. Nedzirdīgo olimpiskās spēles, Austrālijā 03.—16.01.2005., 11 dalībnieki) 50003034941 — 50,00 LVL

3.15. Autonams SIA (20. Nedzirdīgo olimpiskās spēles, Austrālijā 03.—16.01.2005., 11 dalībnieki) 40003365158 — 100,00 LVL

3.16. Laukcellnieks R (20. Nedzirdīgo olimpiskās spēles, Austrālijā 03.—16.01.2005., 11 dalībnieki) 40003162978 — 50,00 LVL

3.17. A/S "Kimmels Rīga" (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003013596 — 24,19 LVL

3.18. "Cido Pārlikas Grupa" SIA (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003176944 — 37,22 LVL

3.19. Gutta PAS (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003214447 — 54,12 LVL

3.20. SIA "Balva" (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40008022970 — 118,59

3.21. SIA "Puse Plus" (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40003351618 — 121,50 LVL

3.22. SIA "Nacionālais apgāds" (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 40008022970 — 126,00 LVL

3.23. SIA "Laeta" (5. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā Cēsis, 22.—29.08.2004., 130 dalībnieki) 44103005977 — 50,98 LVL

IV. Atlikumi pārskata gada beigās uz 31.12.2004. — 0,00

LNSF prezidents Varis Strazdiņš

LNSF grāmatvede Liene Kleina-Brūvere

Publikācija apmaksāta

Rīgas sporta klubs "Nedzirdīgo Sports"

Reģistrācijas Nr. 40008029127

Pārskats par ziedotājiem, to ziedotajām summām un ziedojumu izlietojumu 2004. gadā

I. Atlikumi pārskata gada sākumā uz 01.01.2004. — 0,00

II. Pārskata gadā saņemto ziedojumu un dāvinājumu kopsumma — 10,00

1. Latvijas Republikā reģistrētās juridiskās personas	—
2. Ārvalstu juridiskās personas	—
3. Fiziskās personas (rezidenti)	10,00
3.1. Zigmārs Ungurs 261155-11579	10,00
4. Fiziskās personas (nerezidenti)	—
5. Anonīmi (nezināmi) ziedotāji un dāvinātāji	—
6. Citi ziedotāji	—

III. Ziedojumu un dāvinājumu izlietojuma kopsumma — 10,00

1. Neierobežotai lietošanai paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums

2. Ierobežotai lietošanai paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums

3. Noteiktam mērķim paredzēto ziedojumu izlietojums — 10,00

3.1. Zigmārs Ungurs (Latvijas valsts vēstures muzejs 02.07.2004) 261175-11579 — 10,00

IV. Atlikumi pārskata gada beigās uz 31.12.2004. — 0,00

RSK "Nedzirdīgo sports" vadītājs Andris Bergmanis

Pateicība ziedotājiem

Rīgas biedrība pateicas ziedotājiem — **Mīna Bula** (3 LVL); **Veneranda un Voldemārs Beļavski, Daina Gruzdīņa, Valerijs Duškins** (2.50 LVL); **Jevgenija Labprāte, Leonora Lukste, Anna Simanoviča, Marta Ceplīte, Rasma Šteinberga** (2 LVL); **Vera Vaivade, Francis Pauliņš** (1.50 LVL); **Jevgenija Vārpiņa, Ādolfs Brošs, Jadvīga Kučinskā** (pa 1 LVL).

Paldies prezidentam

Vēlos pateikt šeit mūsu labās domas par LNS prezidentu Arnoldu Pavlinu.

Sava mūža lielāko daļu viņš veltījis nedzirdīgajiem, darboties visdažādākos amatos. Viens no tiem — tulka darbs kultūras centra «Rītausma» drāmas ansamblī pirms gadiem trīsdesmit...

Jau zēna gados viņš nāca uz izrādēm, jo viņa māte un tēvs bija lieli teātra spēlētāji un

pārceļot zīmju valodā.

Arnolds Pavlins — bijis arī ideju un scenāriju autors uzvedumiem, piemēram, mūsu Elksnīti izvadot pensijā, LNS 75, 80 un 85 gadu jubilejā utt. Liels paldies jums, prezident, par ieguldījumu nedzirdīgo kultūras kopšanas laukā.

Labu veiksmi tālākos darbos ar jaunām idejām! Paldies no sirds saka viss mūsu kolektīvs.

Rasma Kurēna,
KC «Rītausma» drāmas kolektīva vārdā

dancotāji. Laikam no viņiem Arnolds mantojis mīlestību uz teātri, mākslu, vispār — nedzirdīgajiem. Jaunības gados Arnolds sāka strādāt par tulku pie režisores Elvīras Elksnes. Viņš bija vienlaikus arī padomdevējs tekstu slīpēšanā zīmju valodā, palīdzēja mums, aktieriem, dziļāk izprast lugu teksta jēgu to saturu visā daudzveidībā, kas mums, nedzirdīgajiem aktieriem, nemaz nav tik viegli, to

Interesants fakts

Simtpiecos gados

Pēc savas 105. dzimšanas dienas nosvinēšanas surdocentrā ieradās ridziniece Natalja Petruščenko. Viņa vēlējas uzlabot savu dzirdi ar dzirdes aparāta palīdzību. Tuvinieki, kas viņu pavadīja, apliecināja, ka šai kundzei tik cienījamā vecumā veselība visumā laba, tikai dzirdesspēja pēdējā laikā pazeminājusies.

Tāds, lūk, notikums Surdocentrā! Bet maija beigās tā direktors A.Pavilins pida-

lijās firmas «Oticon» seminārā Turcijā. Tā tēma: jaunākie digitālo dzirdes aparātu modeļi sērijā «Tego». «Oticon» uzskata, ka savā klasē — cilvēkiem ar vidējas pakāpes dzirdes zudumu — šie aparāti pašlaik ir vislabākie pasaulē. To cena arī ir adekvāta — ap 200 latu.

Bet līdz šādu aparātu ieviešanai Latvijā vēl gana tāls ceļš ejams, sākot ar pierādīšanu ierēdņiem, ka arī mūsu cilvēki būtu šādu ierīču pelnījuši, beidzot ar konkursu izturēšanu par attiecīga finasējuma iegūšanu.

Dažādās valstīs ir dažāda kārtība dzirdes aparātu piešķiršanā — bezmaksas, ar lielākām vai mazākām atlaidēm, bet fakts ir tāds, ka attīstītajās valstīs jau notikusi pāreja uz digitāliem aparātiem un parastās ierīces ausī ir visai reta parādība. LNS Surdocentrs ir iekļauts «Oticon» Zelta aliansē kā stabils partneris, kurš katru gadu iegādājas vairāk nekā 1000 dzirdes aparātu, tiesa, lielākā daļa no tiem ir analogie. Viss atkarīgs no valsts finansējuma. ♦

Sporta ziņas

Spēlējam šahu

Jānis Mesters

Kultūras centrā «Rītausma» notikušas Pārdaugavas 9. sporta spēles šaha sacensībās. Tajā piedalījās 42 dalībnieki.

No mūsējiem piedalījās Venjamins Alšins, Ēvalds Klušs, Dmitrijs Klušenkovs, Aigars Kamars un es, šī raksta autors.

Labāko rezultātu mūsējiem uzrādīja Alšins, ar 4 punktiem 7 spēlēs izcīnot 14. vietu. Viņam piešķīra speciālo balvu kā visvecākajam spēlētājam (84 gadi).

Šajā turnīrā piedalījās tikai divas dāmas. Trešā dāmu balva palika neizmantota, jo mūsu Marina Artjomova neieradās slimības dēļ.

Balvas bija dažādas: melni un sarkani lietussargi, žokejcepures, frotē dvieļi un, protams, medaļas un diplomu.

Kluba «ŠaDa» spēlētāji vēl piedalīsies divos tempoturnīros un stundas apdomas laika šaha sacensībās. Tad sekos vasaras pārtraukums līdz 5. septembrim. ♦

RSK — 70

Šā gada 12. martā «Zelta boulinga centrā» RSK atzīmēja savu 70 gadu jubileju.

Lielajai jubilejas spēlei par godu pulcējās 6 komandas, katrā komandā pa 4 spēlētājiem. Spēle sākās, un ciņā par uzvaru interesanti bija vērot katras komandas gatavību, vizuālo noformējumu un vienotību ciņās. Piemēram, komanda «NIAF»

bija ieradies pilnā boulinga ekipējumā, citas komandas spēlēja, kā nu mācēja, bet noskaņojums visiem bija lielisks.

Beigās RSK klubs sveica uzvarētājus, visām sešām komandām tika kauss ar iegravētu iegūtās vietas atzīmi: I vietā «NIAF», II. RSK, III. Liepava.

RSK izsaka sirsnīgu paldies visiem sacensību dalībniekiem, kā arī sveicējiem jubilejā par labajiem vārdiem un jaukajām dāvanām. ♦

† Līdzjūtības

Mūžībā aizgājis Pēteris Jansons, 1951. 28. VII — 2005. 21.III

Rīgas biedrība

† «Cilvēka mūžs ir kā dziestoša zvaigzne...» Izsakām dziļu līdzjūtību LNS viceprezidentam Aināram Osmanim, tēvu mūžībā aizvadot.

LNS Valde

† Tā aiziet mūsu mīļie, Paliek vien atmiņu sūrums.

Izsakām dziļu līdzjūtību piederīgiem, aizvadot Veroniku Eiduku mūžībā, 1919.5.XI — 2005.30.III

Ļaviņu biedrība

† Šī gada 8. maijā Kopenhāgenā — Dānijā, mūžībā aizgājis Herberts Virtīgs. Izsakām dziļu līdzjūtību tēvam un vectēvam Heinricham Virtīgam par smago zaudējumu.

Bērni un mazbērni ar ģimenēm

† No dziļas dzīles reiz kāpa dvēsele. Tad dzisa rietā...

Aizgājis mūžībā mūsu biedrs Fjodrs Kovaļovs (1940.29.XII — 2005.17.V). Izsakām līdzjūtību viņa ģimenei.

RB Kurzemes grupa

Mīļi sveicam!

Ak, manas krāšņās, košās vasaras! Kaut jūs vēl ilgi ziedētu, zaļotu, saulē starotu un manus dzīvības spēkus vairotu visa mūža tālākā ritumā!

80

25. VI PJOTRS JEGOROVS, Rīgas

75

17. VI LAIMONIS VEIDEMANIS, Rīgas

23. VI SVETLANA PAPULE, Smiltēnes

70

4. VI IRMA MEDNIECE, Rīga

10. VI JĀNIS KRISTOFOROVS, Rīgas

15. VI JEKATERĪNA KONSTANTINOVA, Rīgas

30. VI OĻEGS LIEPA, Rīgas

60

4. VI AIVARS KLIEVĒNS, Rīgas

8. VI JURIS ĶĪVĪTIS, Rīgas

8. VI ERNA KRASINSKA, Ļaviņas

55

6. VI MARTA KRAULE, Valmieras

11. VI VALĒRIJS PŠEŅČNIJS, Rīgas

19. VI GENĀDIJS ČERŅAVSKIS, Rīgas

30. VI PĒTERIS SENĶĀNS, Rēzeknes

50

10. VI REGĪNA VUTINĀNE — JEŅEVA, Daugavpils

22. VI VELTA KLEINA, Rīgas

30. VI ANDREJS BIRZVALKS, Rīgas biedrība

Īpašie sveicieni!

**VERONIKAI UN IVANAM
CVETKOVĪEM
DZIDRAI UN HARIJAM
STEGLAVIEM**

Paldies sakām Dieviņam

Par to mūža gājumiņu.

Tālāk ceļu soļodami,

Lūgšim Dievu palīgā.

Sirsnīgi sveicam mūsu grupas Zelta pārus un vēlām saskanīgā ritmā vadīt kopā vēl daudz skaistu dzīves dienu!

RB Latgales grupa

Laires mātes dāvinātu

Zelta mūža kamolīti

Abiem kopā ritināt

Dimantiņa spožumā!

**Sveicu
Dzidru un
Hariju
Steglavus
kopīgā
dzīves ceļā
Zelta dienā!**

Lilija